

А.О. Лазор,
аспірант кафедри політичних наук
та філософії ЛРІДУ НАДУ

ПРЕДСТАВНИЦЬКІ ІНСТИТУЦІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ

Досліджено конституційно-правові засади формування та функціонування представницьких інституцій – рад/сеймиків Республіки Польща в контексті проведеної реформи місцевого самоврядування. Висвітлено особливості цих інституцій порівняно з вітчизняним досвідом. Запропоновано нові терміни: “коефіцієнт навантаження” та “крок навантаження” на депутата. Зроблено пропозиції щодо вдосконалення місцевих рад в Україні.

Ключові слова: повіт, воєводство, рада, сеймик, адміністративно-територіальна одиниця, контроль, вїт, бурмістр, президент.

На часі зміни конституційно-правового регулювання у сфері місцевого самоврядування в Україні, що пов'язано з організаційно-функціональними реформами, спрямованими на децентралізацію управління державою. Вважаємо, що систематизація та узагальнення досвіду зарубіжних держав, зокрема Республіки Польща, сприятимуть знаходженню оптимальних шляхів децентралізації влади в Україні.

Чимало досліджень присвячено вивченню досвіду проведення адміністративної реформи в Республіці Польща і можливості його застосування в Україні (М. Лесечко, О. Соскін, А. Ткачук, А. Чемерис), проблематиці реформи регіонального та місцевого самоврядування (Л. Комзюк, М. Кулеша), еволюції системи місцевого самоврядування (В. Бебик, М. Яцків), порівняльному аналізу місцевого самоврядування в Україні та Польщі (М. Гринишин, Б. Майгер, С. Трохимчук), а також питанням організації територіального самоврядування в Польщі (А. Бентковські, М. Вуйчік, Н. Гнидюк, Я. Гонцяж, В. Гуменюк, О. Куленкова, Г. Франашек), зокрема функціонуванню гмін та повітів у системі місцевого самоврядування (З. Долецький, П. Матий), правничо-функціональним

аспектам діяльності міст на правах повіту (М. Сенкевіч), організації виборів президентів великих міст (М. Сідор) та ін.

Наявні публікації у сфері місцевого самоврядування є розрізнені щодо предмету дослідження, а тому вважаємо за необхідне узагальнити та систематизувати польський досвід реформування місцевих представницьких інституцій, порівнюючи його з вітчизняним.

Метою дослідження є розроблення пропозицій щодо реформування місцевих представницьких органів влади в Україні на основі виявлення позитивних наслідків реформи місцевого самоврядування в Польщі. Для цього необхідно вирішити такі завдання:

- проаналізувати зміст відповідних нормативно-правових актів;
- виявити особливості представницьких органів місцевого самоврядування в Польщі після реформи;
- напрацювати висновки щодо можливого застосування польського досвіду в Україні.

Самоврядний сектор Республіки Польща налічує сьогодні 16 воєводств, 314 земських повітів (об'єднання декількох сусідніх між собою гмін) та 65 міських повітів (тобто 65 гмін є одночасно міськими повітами), а також 2478 гмін, з яких 1589 – сільські, 582 – місько-сільські та 307 – міські [6].

Джерелами загальнообов'язкового права в Республіці Польща є: Конституція (1997 р.) [5], міжнародні угоди, закони, розпорядження, акти місцевого права, зокрема гмінні положення, акти, встановлювані повітом, органами воєводського самоврядування, воєводою та органами спеціальної адміністрації.

На відміну від вітчизняного законодавства, яке регулює діяльність суб'єктів місцевого самоврядування, одним основним Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні” [2], у Республіці Польща головними законодавчими актами у цій сфері є три окремі закони “Про гмінне самоврядування” [8], “Про повітове самоврядування” [9] та “Про самоврядування воєводства” [10]. Окрім цього, регулювання місцевого

самоврядування кожного із цих рівнів доповнюється статутами гмін, повітів та воєводств, які підлягають опублікуванню в урядових щоденниках воєводства (ст. 22) [8].

Порядок виборів до органів місцевого самоврядування визначають Закон Республіки Польща “Про вибори до рад гмін, рад повітів та сеймиків воєводств” [7] та Закон Республіки Польща “Про вибори вїта, бурмістра та президента міста” [11]. Останні вибори до органів місцевого самоврядування відбулися в країні 12 та 25 листопада 2006 р.

Гмінні та повітові ради, воєводські сеймики, які формуються за одним принципом: шляхом проведення загальних, рівних виборів, що відбуваються безпосередньо та таємним голосуванням, – є постановодавчими та контрольними органами відповідних одиниць місцевого самоврядування. Проведення виборів регулюється законом про вибори, зокрема кількісний склад ради/сеймику є чітко визначеним і зміна його не є компетенцією самих рад. Каденція рад/сеймиків, до складу яких належать радні, обрані шляхом безпосередніх виборів, триває 4 роки.

На відміну від вітчизняного законодавства, де Законом України “Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів” [1] не розмежовано структурування місцевих рад за адміністративно-територіальними рівнями, у Польщі формування рад/сеймиків чітко пов’язано з адміністративно-територіальним поділом і залежить від кількості мешканців відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Гідним уваги вітчизняних законотворців, на думку автора, є законодавче закріплення “коефіцієнта навантаження” на радного (далі – K_n) – кількості мешканців, яка припадає на одного радного ради/сеймику і визначається як співвідношення кількості мешканців адміністративно-територіальної одиниці (N_m) до кількості радних відповідної ради/сеймику (N_p):

$$K_n = N_m : N_p \quad (1)$$

Коефіцієнт навантаження залежить від адміністративно-територіального рівня одиниці місцевого самоврядування, в межах якого “крок навантаження” на радного є сталою величиною. Це означає, що загальний склад ради/сеймика збільшується у:

– гмінах – по 3 радних на кожні розпочаті 100 тис. мешканців, починаючи від 25-ти радних у гмінах, що нараховують до 200 тис. мешканців (ст. 17) [8];

– повітах – по 2 радних на кожні розпочаті 20 тис. мешканців, починаючи від 15-ти радних у повітах, що нараховують 40 тис. мешканців (ст. 9) [9];

– воєводствах – по 3 радних на кожні розпочаті 500 тис. мешканців, починаючи від 30-ти радних у воєводствах, що нараховують до 2 млн мешканців (ст. 16) [10].

У гмінах, що нараховують від 20 до 200 тис. мешканців, коефіцієнт навантаження на радного (K_n) змінюється в межах $1\ 334 \div 8\ 000$ осіб. У повітах, що нараховують від 40 до 180 тис. мешканців, $K_n = 2\ 667 \div 6\ 207$ осіб. У воєводствах, що нараховують 2 млн мешканців, $K_n = 66,7$ тис. осіб.

Упродовж останніх років неодноразово вносились зміни у чинні закони Республіки Польщі у сфері місцевого самоврядування, які торкнулись і безпосередньо загального складу рад/сеймиків. Аналіз цих змін показує, що загальна кількість радних у радах/сеймиках зменшилась у 1,5 – 2,0 рази, відповідно коефіцієнт навантаження на радного зріс. Наприклад, у гмінах з кількістю 20 тис. мешканців цей показник збільшився з 833 осіб до 1334; у повітах з кількістю 40 тис. мешканців – з 2 тис. осіб до 2 667; у воєводствах з кількістю мешканців 2 млн – з 44,4 до 66,7 тис. осіб. Якщо порівнювати, наприклад із Львівською міською радою, загальний склад якої становить 90 депутатів, то для польських міських гмін цей показник становив раніше 72 радних, а тепер він зменшився до 41. Відповідно, сьогодні $K_n = 18\ 293$ осіб, тоді як коефіцієнт навантаження на депутата Львівської міської ради становить 8 333 особи, що майже 2,2 рази менше. На думку автора, варто

розглянути доцільність такого низького навантаження на депутатів місцевих рад, що відповідно пов'язано із зменшенням загального кількісного складу місцевих рад.

Таке чітке визначення кількісного складу ради/сеймику уможливило на основі розробленої методики побудувати відповідні моделі цих інституцій та вивести кореляційні залежності. Як уже зазначалось вище, відсутність розмежованості щодо формування кількісного складу місцевих рад за адміністративно-територіальними рівнями в Україні унеможлиблює порівняння наведених показників із відповідними коефіцієнтами навантаження на депутатів українських місцевих рад, а також відповідно розробку моделей їх формування.

Роботу ради/сеймику організовує голова ради/сеймику, якого обирають з радних шляхом таємного голосування абсолютною більшістю голосів за умови присутності не менше половини статутного складу ради/сеймику шляхом таємного голосування. В Україні прямими виборами обирають сільського, селищного та міського голову, які керують роботою відповідної ради. Голова районної в місті, районної та обласної рад обираються з числа депутатів (ст. 55) [2], проте процедура їх обрання в Законі України “Про місцеве самоврядування в Україні” чітко не регламентована. Тому, беручи до уваги п. 11 ст. 46 цього Закону [2] щодо правочинності сесії, за умови участі в ній більше половини депутатів від загального складу, та п. 2 ст. 59 [5] щодо рішення ради, яке приймається більшістю від загального складу ради, констатуємо, що для обрання голови ради необхідно щоб “за” проголосувало принаймні найменша кількість депутатів, яка становитиме $50\% + 1$ голос від загального складу ради, що в підсумку в кількісному виразі є більшим показником, аніж порівняно з польським варіантом. Це показує, що для обрання голів районних у місті, районних та обласних рад потрібна більша кількість голосів на їх підтримку.

Сфера повноважень та компетенцій голови ради/сеймику безпосередньо пов'язана, насамперед, із організаційно-процесуальною

роботою цієї структури, а також сприяння діяльності радних, тимчасових та постійних комісій. Термін головування тісно пов'язаний із каденцією ради/сеймику і закінчуються вони одночасно.

Обрання заступників голови ради/сеймику відбувається за тією ж процедурою, проте їх кількість регламентована статутом відповідної одиниці місцевого самоврядування. Зокрема, у ст. 56 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” [2] не зазначається конкретна кількість заступників голови ради, а відтак, зрозумілими є дискусії щодо обрання трьох заступників у значній частині обласних рад (2006 р.) і намагання державних контролюючих інституцій обмежити їх кількість. Проте, на нашу думку, це суперечить принципу організаційної автономії органів місцевого самоврядування, сформульованого в Європейській хартії місцевого самоврядування, відповідно до якого органи місцевого самоврядування мають право змінювати організаційну структуру з метою ефективного управління та якісного виконання наданих їм повноважень, а відтак – самостійно визначати кількість заступників з урахуванням своїх фінансових можливостей.

Процедура відкликання голови ради/сеймику та його заступників відбувається за заявою $\frac{1}{4}$ статутного складу ради/сеймику і є аналогічною призначенню. В Україні питання про звільнення заступника голови ради може бути внесене на розгляд ради на вимогу не менш як $\frac{1}{3}$ депутатів від загального складу ради або голови ради (ст. 56) [2], що є більшим за величиною показником. Це означає, що для ініціативи депутатами розгляду певних питань на сесії (зокрема як і щодо заступників голови, звітності голів рад, скликання сесії та інших) необхідно заручитися підтримкою значно більшої кількості депутатів, аніж радних відповідної ради/сеймику в Республіці Польща.

У ст. 4 Закону Республіки Польща про самоврядування воєводства [10] встановлено, що органи місцевого самоврядування воєводства не є органами контролю чи нагляду над органами місцевого самоврядування гміни чи

повіту. Одним із головних завдань гмінних та повітових рад, воєводських сеймиків є виконання контрольних функцій щодо виконавчих органів місцевого самоврядування на відповідній території. Сьогодні керівництво виконавчими органами (правління) у гміні здійснює вїт (у сільських гмінах), бурмістр (у місько-сільських гмінах з чисельністю населення до 100 тис. осіб) або президент (у великих міських гмінах з чисельністю населення понад 100 тис. осіб), які обираються шляхом проведення безпосередніх виборів [11]. Донедавна (до 2002 р.) ці голови правління обиралися гмінною радою. У своєму складі гміна може створювати менші територіальні відділи з власними владами, наприклад солецтво, на чолі з обраним мешканцями села солтисом (ст. 5, 36) [8].

Виконавчим органом земського повіту є староство, яке очолює староста повіту, обраний повітовою радою. У міському повіті відповідні владні повноваження мають міська рада та президент міста або бурмістр, які у своїх одиницях місцевого самоврядування виконують функції старости. Проте, на відміну від останніх, бурмістри та президенти обираються безпосередньо населенням теж на 4 роки. У міських повітах виконавчим органом влади, що є в підпорядкуванні президента, є міське відомство, яке здебільшого називають магістратом або ратушею.

Виконавчим органом сеймику є правління воєводства, яке очолюється маршалком воєводства, обраним відповідним сеймиком, тобто аналогічно процедурі обрання повітового старости на рівні земського повіту. Маршалок здійснює свою владу за допомогою підпорядкованого йому відомства маршалка.

Загалом завдання органів місцевого самоврядування, які визначені у ст. 163 Конституції Республіки Польщі, поділяються на:

- власні, які виконуються за власні кошти і під свою відповідальність;
- делеговані, які виконуються в силу закону, тобто визначені законодавчо, або в силу порозумінь (співпраці), тобто визначені внаслідок

укладення угоди з органами державної влади, зокрема урядовою адміністрацією;

– доручені, які виконуються на основі порозуміння з іншими одиницями місцевого самоврядування, що є на цій території.

Рада/сеймик скликається на звичайні (чергові) сесії головою не рідше одного разу на квартал. Надзвичайні сесії (позачергові) можуть бути скликані окрім голови, також за заявою радних (не менше $\frac{1}{4}$ від статутного складу ради/сеймику), правління або голови правління [4, с. 21]. Рішення приймаються простою більшістю голосів за присутності не менше половини складу органу, якщо інше не передбачено законом. У випадку рівної кількості голосів вирішальним є голос голови ради/сеймика (ст. 14) [8]. На практиці так само часто відбувається і в українських місцевих радах, хоча на законодавчому рівні, зокрема у ст. 59 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” [2], це не закріплено.

Виняткове право дотерміново відкликати виборний орган місцевого самоврядування в Польщі мають члени самоврядної спільноти, але лише за рішенням референдуму (ст. 11) [8], (ст. 10) [9]. Донедавна в законах про гмінне та повітове самоврядування зазначався період проведення референдуму, який міг проводитися не раніше 12 місяців після проведення виборів або дня останнього такого референдуму і не пізніше 6 місяців до закінчення каденції ради/сеймику. Закріплення термінів проведення референдуму, з одного боку, чітко регламентує ініціативу мешканців щодо часу її реалізації, а з іншого – уможливорює дієву роботу органів місцевого самоврядування впродовж першого року після виборів та в піврічний термін до закінчення його каденції – період, безпосередньо пов’язаний із підготовкою наступних виборів та формуванням ради нового скликання. Відповідно, референдум проводиться з ініціативи ради чи на вимогу не менш як $\frac{1}{10}$ жителів, які мають право голосу, і вважається таким, що відбувся, якщо в ньому взяли участь не менш як 30 % осіб, які мають право голосу. У

зв'язку зі змінами чинних законів усі питання, пов'язані з проведенням місцевого референдуму, регулюються відповідним законом.

Через референдуми члени самоврядної спільноти також беруть участь у вирішенні справ, що належать до її компетенції, зокрема щодо їх самооподаткування на громадські цілі [4, с. 14]. Право одиниць місцевого самоврядування на встановлення локальних податків та зборів закріплено у ст. 168 Конституції Республіки Польща.

Рада/сеймик, як і місцеві ради в Україні, можуть створювати постійні та тимчасові комісії відповідно до своїх завдань, визначати предмет їх діяльності, а також персональний склад. Склад комісій повітової ради/воєводського сеймику може бути сформований лише з радних [4, с. 27]. У засіданнях комісій гмінних рад можуть брати участь інші особи, які не є їх членами. Вони можуть дискутувати і робити пропозиції, але не мають права голосувати (п. 3 ст. 21) [8].

Особлива роль стосовно реалізації внутрішнього контролю правління та інших організаційних одиниць у фінансовій сфері відводиться ревізійній комісії ради/сеймику, до складу якої належать лише радні за винятком голови ради/сеймику, його заступників та радних, які є членами правління. Принципи і порядок діяльності ревізійної комісії визначаються статутом. Ця комісія має типові завдання для усіх рівнів представницьких органів самоврядування, серед яких основні:

- контроль діяльності правління та виконавчих структур відповідної одиниці місцевого самоврядування;
- видача висновку про виконання бюджету відповідної гміни / ради / сеймику та виступ з пропозицією до ради в справі затвердження звіту або ні;
- видача висновку в справі заяви радних про відкликання правління або його окремих членів з іншої причини, аніж не затвердження звіту правління;
- видача висновку в справі заяви радних про відкликання голови правління та його заступника;

– розгляд сигнальних постанов Голови самоврядної апеляційної колегії щодо істотних відхилень у роботі відповідної одиниці місцевого самоврядування;

– інші справи зі сфери контролю, затверджені у річному плані.

Під час дослідження фінансової документації ревізійна комісія може вдаватися за допомогою до третіх осіб (за межами складу комісії), яким відводиться роль експертів, радників, консультантів. Проте висновки цих спеціалістів можуть мати лише допоміжне значення та й окрім цього, необхідно враховувати думку регіональної ревізійної палати [4, с. 29, 30].

Порядок нагляду з боку уряду за діяльністю органів місцевого самоврядування закріплено у ст. 170 Конституції Республіки Польща. Нагляд здійснюється, як і в більшості зарубіжних держав, у двох напрямках:

– у фінансовій сфері – регіональними ревізійними (рахунковими) палатами;

– за дотриманням законності – Головою Ради Міністрів і воєводою, якого призначає Прем'єр-міністр Республіки Польща (ст. 85, 86) [8].

Гідним уваги також є регламентація різних критичних ситуацій, пов'язаних із неспроможністю органів місцевого самоврядування здійснювати надані чинним законодавством повноваження, і відповідно тих дій, які вживатимуть у цих випадках державні інституції, що засвідчує дієвість організаційно-правового механізму юридичної відповідальності суб'єктів публічної влади.

Розділ 10 Закону “Про гмінне самоврядування” [8] присвячено процедурі нагляду за гмінною діяльністю. У попередньому варіанті закону зазначалось, що нагляд за діяльністю органів самоврядування гміни здійснюється на підставі критеріїв доцільності, ретельності та господарності, проте після внесення змін, зазначено “на підставі критерію узгодження з правом” (ст. 85) [8].

Підставою для розпуску ради може слугувати, відповідно до ст. 96 [8], неодноразове порушення радою гміни Конституції чи законів. У цьому

випадку Сейм, за поданням Прем'єр-міністра, може прийняти рішення про розпуск ради гміни, що тягне за собою розпуск всіх органів гміни. Прем'єр-міністр, за поданням Міністра внутрішніх справ та адміністрації, призначає особу, яка на період до обрання нових органів гміни виконує функції цих органів. Якщо ж вїйт вчиняє неодноразове порушення Конституції чи законів, то воєвода звертається до ради гміни з проханням вжити відповідних заходів, а якщо таке звернення є не результативним, то він звертається з пропозицією до Прем'єр-міністра про розпуск правління гміни. У випадку розпуску правління, на період до обрання нового, функції правління виконує особа, призначена Прем'єр-міністром.

За умови відсутності сподівань на швидке виправлення і продовження неналежного виконання громадських завдань органами гміни, Прем'єр-міністр за поданням Міністра внутрішніх справ та адміністрації може розпустити органи гміни і встановити комісарське правління строком до двох років, але не довше як до обрання правління радою наступного скликання. Установлення комісарського правління можливе після попереднього пред'явлення претензій органам гміни та вимоги про негайне представлення програми виправлення ситуації у гміні. Урядового комісара призначає Прем'єр-міністр за поданням воєводи, кандидатуру якому подає Міністр внутрішніх справ та адміністрації. Урядовий комісар, відповідно до ст. 97 [8], приймає виконання завдань та повноважень органів гміни.

З викладеного вище можна зробити висновок про наявність інституту нагляду за діяльністю місцевих органів з боку державних інституцій та чітку регламентацію механізму виведення територіальних громад із кризових ситуацій, пов'язаних з “управлінською та фінансовою неспроможністю органів місцевого самоврядування” [3, с.112] як постановодавчих, так і виконавчих.

Підсумовуючи викладене вище, можна зробити такі висновки:

– у результаті реформування замість двоступеневої системи територіальних одиниць (гміна – воєводство) була запроваджена

триступенева (гміна – повіт – воєводство), що спричинило відповідно формування гмінних та повітових рад, воєводських сеймиків – представницьких органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів;

– реформування місцевого самоврядування у Республіці Польща сприяло оптимізації кількості адміністративно-територіальних одиниць базового та вторинного рівнів, що загалом покращило рівень управління та якість надання послуг;

– запровадження пропонованих автором термінів “коефіцієнта навантаження” та “кроку навантаження” на депутата місцевої ради оптимізувало б структуру представницьких органів місцевого самоврядування в Україні;

– зміна величини показника ініціативи депутатів $\frac{1}{3}$ (в Україні) на $\frac{1}{4}$ (у Республіці Польща), врешті як і в інших зарубіжних державах, сприяло би активності депутатів, підвищенню рівня демократичності процедур;

– необхідно запровадити інститут виконавчих органів місцевого самоврядування на рівні районних та обласних рад, аналогічно повітовим радам та воєводським сеймикам, оскільки їх відсутність суперечить положенням ратифікованої Україною Європейській хартії місцевого самоврядування;

– з метою посилення контрольних функцій місцевих рад (внутрішнього контролю) за діяльністю виконавчих структур місцевого самоврядування, пропонується запровадження інституту голови виконавчих органів місцевого самоврядування, що спричинить перегляд повноважень голови ради, зосереджуючи їх на роботі ради, комісій, депутатів, взаємозв’язків з мешканцями.

– розмежування завдань суб’єктів місцевого управління та їх легітимація уможливила б уникнення компетенційних спорів, конфліктів між органами державної влади та місцевого самоврядування, а також між останніми різних адміністративно-територіальних рівнів;

– необхідна розробка правового механізму виведення територіальних громад із кризових ситуацій, пов’язаних з управлінською та фінансовою неспроможністю органів місцевого самоврядування та посадових осіб територіальних громад. Наявний механізм (підстави та процедура) відкликання посадових осіб і депутатів місцевих рад є практично не дієвими в силу недосконалого законодавства.

Отже, загалом реформування місцевого самоврядування в Республіці Польща, розпочате ще трансформацією в 1990 р., було радикальним за своїм спрямуванням і стосувалось не лише оптимізації територіальних утворень, але й покращання організації та функціонування владних інституцій, зокрема рад/сеймиків. Не можна однозначно сказати, що процес реформ на сьогодні завершився, оскільки трансформація виборів посадових осіб: вїта, бурмістра та президента – затвердженого Законом Республіки Польща у 2002 р., зменшення загального складу місцевих рад, їх оптимізація загалом підтверджують подальші демократичні кроки стосовно утвердження автономності самоврядних спільнот.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у вивченні досвіду інших зарубіжних держав в означеній сфері, використання якого, поряд з досвідом Польщі, сприятиме виробленню теоретико-методологічних положень процесу реформування місцевого самоврядування в Україні та пришвидшенню темпів її входження в європейський простір.

Список використаних джерел

1. Закон України “Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів” від 6 квітня 2004 р. – Режим доступу: www.rada.kiev.ua.
2. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21.05.1997 р. – Режим доступу: www.rada.kiev.ua.
3. *Батанов О.* Юридична відповідальність суб’єктів муніципальної влади у зарубіжних країнах: досвід для України // Порівняльно-правові дослідження: Українсько-грецький міжнародний науковий юридичний журнал. – 2006. – № 1. – С. 103 – 114.
4. *Вуйчик М.* Організація та принципи функціонування органів самоврядування в Польщі. – Варшава: РЛІК, 2000. – 51 с.
5. Конституція Республіки Польща : Закон Республіки Польща від 2 квітня 1997 р. // Вісник Законів. – № 79. – Позиція 483.

6. Система органів місцевого самоврядування Республіки Польща. – Прага, Інформаційна довідка Посольства України в Республіці Польща, 2007. – черв.

7. Ustawa o ordynacje wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw z dnia 16 lipca 1998 r. // Dz.U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060 oraz z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971/ <http://isip.sejm.gov.pl>

8. Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. – Режим доступу : <http://isip.sejm.gov.pl>

9. Ustawa o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 r. // Dz.U., 1998. – № 91, poz. 578. – Режим доступу : <http://isip.sejm.gov.pl>

10. Ustawa o samorządzie województwa z dnia 5 czerwca 1998 r. // Dz.U., 1998. – № 91, poz. 576. – Режим доступу : / <http://isip.sejm.gov.pl>

11. Ustawa o wyboru wójta, burmistrza, prezydenta miasta z dnia 20 czerwca 2002 r. – Режим доступу : <http://isip.sejm.gov.pl>

Lazor A.O. Representative institutions of local self-government: polish experience of reformation.

Constitutional and legal principles of forming and functioning of representative institutions – councils/sejmiks of the Republic of Poland – are explored in the context of local self-government reform. The features of these institutions are elucidated in comparison with national experience. New terms are offered. Suggestions, concerning the improvement of local councils in Ukraine, are proposed.

Key words: powiat, voivodship, council, sejmik, administrative-territorial unit, control, voit, mayor, president.

Лазор А.О. Представительские органы местного самоуправления: польский опыт реформирования.

Исследовано конституционно-правовые принципы формирования и функционирования представительских институций – сеймиков Республики Польша в контексте проведенной реформы местного самоуправления. Отражены особенности этих институций в сравнении с отечественным опытом. Предложены новые сроки: “коэффициент нагрузки” и “шаг нагрузки” на депутата. Сделаны предложения относительно совершенствования местных советов в Украине.

Ключевые слова: уезд, воеводство, совет, сеймик, административно-территориальная единица, контроль, вийт, бурмистр, президент.